

STAV SKLIZNĚ PŘADNĚHO LNU V ČR 2004 (PŘEDBĚŽNÉ HODNOCENÍ K 30. 9. 2004)

Souhrn za ČR

Osevní plocha lnu přadného: 5 499,1 ha
 Vytrhaná plocha lnu: 5 499,1 ha
 Sklizený rosený stonk z: 2 915 ha
 Zbývá sklídit rosený stonk z: 2 584,1 ha

Průběh trhání lnu:

do 15. 7. 2004 8 % celkové plochy lnu
 do 31. 7. 2004 21 %
 do 15. 8. 2004 60 %
 do 31. 8. 2004 85 %
 zbývajících 15 % ploch bylo vytrháno počátkem září

Průběh sklizně roseného stonku:

do 15. 8. 2004 2 % celkové plochy lnu
 do 31. 8. 2004 4 %
 do 15. 9. 2004 23 %
 k 30. 10. 2004 53 %
 Zbývá sklídit 47 %

Předpokládaná sklizeň roseného stonku (přepočtená): 19 800 tun

Přibližný výnos

roseného stonku: 3,6 t/ha, rozpětí 3,3 - 4,2 t/ha

Předpokládaný průměrný obsah dlouhého vlákna: 14,8 %

Předpokládaný průměrný obsah krátkého vlákna: 14,4 %

Průběh sklizně:

Trhání lnu

Trhání lnu bylo zahájeno koncem června (nejdříve na Moravě) a do poloviny července bylo vytrháno 445 ha tj. 8 % ploch, do konce července 1 135 ha tj. 21 %, do poloviny srpna 3 248,37 ha tj. 59,6 % do konce srpna 4 648 ha tj. 85 % a zbývajících 15 % bylo vytrháno v září.

Rosení lnu a sklizeň

Rosení probíhalo z důvodu dlouhotrvajícího sucha v měsíci srpnu a v první polovině září pomalu. Sklizeň uroseného stonku byla zahájena v druhé dekádě srpna, do poloviny srpna bylo sklizeno 89 ha, do konce srpna jen 233 ha tj. 4%, do poloviny září 1265 ha.

Ke dni 30. 9. 2004 bylo sklizeno 2 2915 ha tj. 53 % ploch s vyroseným stonkem a zbývá ještě sklídit 47 % ploch.

Změna počasí od druhé poloviny září, zejména dešťové srážky přispějí ke zrychlení procesu rosení. Doufáme, že předpovídané zlepšení počasí začátkem října umožní sklídit suchý urosený stonk.

Závěrem je nutno poznamenat, že všechny sklizňové práce jsou o 10 až 14 dnů opožděny proti běžné sklizni.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD ČR - LEN A KONOPÍ

LNÁŘSKÉ SUROVINY - DOVOZ

Nomenkl.	Název zboží	Netto (kg)	CZK / tis.
530 110	Len surový, máčený	20 458	1 263
530 121	Len lámavý potěraný, nespředený	1 222 175	79 407
530 129	Len v ochlazení zpracovaný, nespředený	496 298	33 721
530 130 10	Koudel lněná	4 212 090	70 785
530 130 90	Odpad lněný	0	0
Součty za 1. 1. 2004 - 31. 7. 2004		5 951 021	185 176
530 210	Konopí pravé surové, máčené, nespředené	552 024	7668
530 290	Koudel, odpad z konopí pravého	1 080	161
Součty za 1. 1. 2004 - 31. 7. 2004		553 104	7 829

LNÁŘSKÉ SUROVINY - VÝVOZ

Nomenkl.	Název zboží	Netto (kg)	CZK / tis.
530 110	Len surový, máčený	42 218	476
530 121	Len lámaný, potěraný, nespředený	8 070	336
530 129	Len vochlovaný aj. zpracovaný	1 857 664	26 856
530 130	Koudel lněná	1 330 813	18 385
530 290	Odpad lněný	526 851	8 471
Součet za 1. 1. 2004 - 31. 7. 2004			27 667
530 210	Konopí pravé surové, máčené, nespředené	-	-
530 290	Koudel, odpad z konopí pravého	42	12
Součty za 1. 1. 2004 - 31. 7. 2004			12

ZÁPADOEVROPSKÝ LNÁŘSKÝ TRH STAV SKLIZNĚ V ZÁPADNÍ EVROPĚ K 31. SRPNU 2004

Přesto, že je na definitivní hodnocení lnářské sklizně ještě brzy, je čas shromažďovat podklady a zjišťovat všechny okolnosti, které ovlivňují výsledky lnářské sezóny. Podklady pro hodnocení shromažďuje kancelář A.B.V. a pravidelně zveřejňuje obvykle s fundovaným komentářem časopis *Vlas Berichten*, I když jsou odhady a posudky sklizní od jednotlivých expertů často rozdílné, je dokumentace o klimatických podmínkách a dalších okolnostech ovlivňujících vývoj, jakost i objem lnářských sklizní ve sledovaných zemích, velmi důležitá.

Ve Francii a Belgii začalo letos trhání přadných lnů o něco později než obvykle. Důvody opožděného jarního výsevu i zpoždění celého vegetačního období jsou známy. Osev se opozdil zhruba o 14 dní oproti normálu. Dozrávání porostů zpomalilo chladné a deštivé počasí v květnu. Koncem června lny rychle dozrávaly, porosty byly husté, homogenní, střední délky a nejlepší partie poléhaly. Nutno však přiznat, že většina polehlých porostů se nakonec srovnala.

Těsně před začátkem trhání, tj. koncem června byly přadné lny ve všech třech zemích vyrovnané, dobře narostlé, průměrného vzrůstu, nezaplevené a zdravé. Při odhadech výnosů letošní sklizně oproti minulému roku se všichni experti shodovali, že budou v sezóně 2004 hektarové výnosy nižší. První odhady jsou 6 t/ha neroseného stonku včetně semene. A to je o 1 tunu méně, než v minulém roce.

Ve srovnání s poměry v ČR, kde jsme zvyklí sledovat hektarové výnosy na bázi R - S (rosený stonek bez semene), to znamená asi 4,5 t/ha. To je na západoevropské poměry málo. Všeobecně se soudí, že nárůst osevních ploch přadného lnu tedy nepřinese zvýšení nabídky dlouhého vlákna ze sklizně 2004. Dříve vyslovované obavy odborníků, že zvýšený areál naruší na světovém trhu rovnováhu nabídky a poptávky, se nepotvrdily.

Odhadnout kvalitu sklizně nelze, je možné jen konstatovat, že jsou všechny předpoklady k normálnímu průběhu procesu rosení.

Charakteristickým znakem letního období ve všech třech zemích bylo velmi proměnlivé počasí, které komplikuje

sklízňové práce. Rychlé střídání slunečného a větrného počasí s vydatnými dešti neumožní sbírat stonky ve správný čas a hrozí jeho přerosení. Zejména partiím výborně narostlým, které byly trhány na začátku sezóny hrozí totální přerosení. To by znamenalo ztrátu hmotnosti stonku i semene, nízkou výdajnost a ztrátu pevnosti vlákna.

První zkoušky zpracování stonků z nové sklizně na turbínách potvrzují, že je vlákno barevně jednotné, středně pevné, dobře štěpitelné, délka vytřené vlákna je většinou 70 až 90 cm. Při subjektivním hodnocení se zdá vlákno lehké, nejadrné. Vytřené dlouhé vlákno po turbínovém zpracování nemá obvyklou váhu, není dostatečně lesklé. U takových jakostí jsou předpoklady horších výtěžností při vochlování.

Předběžná hlášení producentů o stavu sklizně k 24. 8. 2004 uvádí, že 30 % parcel je svezeno do stodol a přibližně 50 % areálu je dobře uroseno a čeká na zaschnutí, sbalení a svoz. Opakují se obavy z přerosení kvalitních partií lnu v pobřežních departementech.

Ceny lněných stonků

Nastává čas, kdy se začínají formovat ceny stonků z nové sklizně. V současné době je největší zájem o lněné stonky dobře odsemeněné a vyrosené. Stonky, které jsou předmětem prvních obchodních transakcí jsou většinou dlouhodobě kontrahovány. Tak jako v loňském roce se ceny zatím pohybují v rozmezí 125 až 175 EUR/t (3875 až 5425 Kč/t - přepočteno).

Třené vlákno

Zpomalení obchodů na trhu dlouhého vlákna je v této době obvyklé. V červenci a srpnu se setkáváme jak se sníženou poptávkou, tak i nabídkou. Výrobci dlouhého vlákna – tírníci - jsou plně zaměstnáni při sklizni a nákupci – přadláci – čekají na vývoj cen, které ovlivní nová sklizeň. Prozatím není jasné jaká nová sklizeň 2004 skutečně bude a proto je obtížné odhadovat, jak ovlivní ceny. Jedno je jisté, trh nebude zavalen množstvím kvalitního materiálu z nové sklizně. Ceny by tedy neměly mít klesající trend.

Obchody s Čínou nebyly v posledních měsících vysoké. Nízké kvality vlákna nabízené za výhodnější ceny šly na odbyt.

Očekává se vcelku pozitivní vývoj obchodu v delším časovém období. Kancelář A.B.V. pokládá všechny tyto prognózy za předčasné, nezdůvodnitelné a nepodložené. Cenový vývoj bude možno odhadnout až budou známy výsledky rosičích procesů na podzim letošního roku.

Koudele

S odbytem krátkých vláken nejsou v posledních měsících na světovém trhu žádné potíže. Množství realizovaných obchodů je především také závislé na administrativních vývozních záležitostech s Čínou. Některé střední kvality původně rezervované pro Čínu byly kvůli byrokratickým předpisům nakonec dodány papírenskému průmyslu. Zvýšeným odběratelem koudelí se stává v poslední době také automobilový průmysl.

Ceny

Světové ceny, tak jak se formují na světové burze v Kortrijku, nevykazují žádný pohyb. Ceny zveřejněné koncem srpna zůstávají ve všech položkách již několik měsíců bez pohybu.

CENY LNÁŘSKÝCH SUROVIN NA ZÁPADOEVROPSKÉM TRHU V KORTRIJKU (SRPEN 2004)

<u>Sortiment</u>	<u>Cenové rozpětí</u> <u>EUR/100 kg</u>	<u>Přepočty</u> <u>Kč/100 kg</u>
Lněné semeno	17,35 – 24,79	545 – 779
Dlouhé vlákno		
Nízké kvality	99,00 – 148,75	3112 – 4677
Střední kvality	148,76 – 185,90	4677 – 5845
Lepší kvality	185,91 – 210,70	5845 – 6624
Nejlepší kvality	od 210, 71 výše	Od 6624 výše
Koudelové materiály		
Nízké kvality	14,85 – 18,60	467 – 585
Střední kvality	18,61 – 24,80	585 – 779
Lepší kvality	24,81 – 37,20	780 – 1169
Nejlepší kvality	od 37,21 výše	Od 1170 výše
Odpadové vlákno dle původu a kvality	10,00	314

Pramen: *Vlas Berichten* č. 16/2004, přepočty dle kurzu
EUR = 31,440 (od 1.8. do 31.8. 2004)

VÝVOJ OSEVNÍCH PLOCH PŘADNÝCH LNŮ V ZEMÍCH EU

(Studie kanceláře A.B.V.)

Kancelář Belgického lnářského svazu zveřejnila zprávu o nově zpracované studii, která se zabývá vývojem a rozbohem příčin růstu osevních ploch přadných lnů v západoevropských zemích v období od roku 1990.

Časopis *Vlas Berichten* ve svém červencovém čísle věnoval pozornost této zprávě a informoval čtenáře o příčinách i důsledcích neobvyklého vývoje pěstování a zpracování lnářských surovin v západní Evropě a o stanoviscích vrcholných představitelů zájmových organizací a vybraných lnářských odborníků k této problematice. Přinášíme velmi zkrácený překlad tohoto článku.

V úvodu redakčního článku, který se zabývá zmíněnou studií, je vysloveno zcela nepokrytě ironické konstatování, že v západoevropském lnářství panuje již od roku 2001 až do dnešních dnů stejná situace, která zde byla již v roce 1994. Jinak řečeno to znamená stejnou situaci jako v době, kdy začalo být pěstování lnu „integrováno do jednotného řízení zemědělské podpory.

Typickým znakem pro přadný len v posledních letech je koncentrace ploch. Tento jev je v moderním zemědělství obvyklý a nutný. Příčiny a důsledky tohoto jevu jsou však předmětem jiné studie.

Zájem o rozšiřování pěstování přadných lnů v netradičních západoevropských zemích v nedávné minulosti opadl tak rychle, jak vznikl. Tento vývoj není třeba podrobněji komentovat, neboť je dobře znám po celé Evropě.

Snad je potřeba jen dodat, že to byla pouze Velká Británie, která byla trochu umírněná a kde konjunkturální růst ploch lnu nebyl větší, než 20 000 ha. Naproti tomu ve Španělsku byl v krátké době vybudován fiktivní areál 126 000 ha lnářských ploch.

Celkový dopad tohoto neobvyklého rozšiřování však byl katastrofální. V roce 1999 byl evidován západoevropský areál přadných lnů ve výši téměř 214 000 ha, z toho bylo více jak 70% ploch v tzv. „nových lnářských západních zemích“. K navýšení produkce lnářských surovin však téměř nedošlo. To je dnes již historie. Situace se vyjasnila a uklidnila. V roce 2003 bylo úředně zaznamenáno, že tzv. „nové lnářské západní země“ pěstují len jen na ploše 2 459 ha.

V roce 2004 zaznamenáváme opět oživení zájmu z netradičních zemí, jde již o podnikatele, kteří mají zájem pěstovat len nikoliv pro tradiční textilní užití, ale pro průmyslové využití. O správnosti využívání přírodních surovin v netextilních průmyslových oborech není sporu. Stále však není praxí dostatečně ověřen materiálový a cenový tok v řetězci - zemědělec - prvovýrobce suroviny - velkoobchod - spotřebitel. O možnostech masové výroby lnářských surovin pro netextilní průmyslové užití není stále dostatek praxí ověřených, důvěryhodných zpráv.

Zmíněná studie s perspektivami zvýšeného využívání lnářských surovin v nových průmyslových oborech samozřejmě musí počítat. Potencionální uživatele bere na vědomí jako netradiční, netextilní spotřebitele. Se zařazením celého řetězce těchto netradičních subjektů do předpokládané výroby pro trh v nejbližší budoucnosti však stále váhá.

Tradiční areál přadného lnu vzrostl o 14 %

Přes jisté pochybnosti nutno s uznáním hodnotit rozvoj osevních ploch přadných lnů v zemích EU, který v roce 2003 dosáhl výše 102 819 ha. Při meziročním srovnání je to nárůst o 15,7 %.

K tomuto vývoji došlo proto, že se změnila obchodní strategie na světovém lnářském trhu. Tradiční západoevropské země se rozhodly akceptovat rozšířenou poptávku po lnářských surovinách na světovém trhu, což vedlo ke zvyšování pěstitelského areálu v těchto zemích. V Belgii, Francii a Nizozemí bylo v roce 2003 oseto 100 360 ha přadným lnem, což představovalo zvýšení o 14 % oproti minulému roku.

Jaký bude vývoj lnářských ploch v příštím roce 2005?

Přesto, že se autoři studie této choulostivé otázce nevyhýbají, jsou ve svých závěrech velmi opatrní. Přes veškeré výhrady a vyslovené pochybnosti, přijímají na závěr lnářsky optimistické stanovisko, i když se může zdát, že jde o povinný profesionální optimismus, nepodložený příslušnými důkazy a argumenty. Lze souhlasit s názorem, že na kvalifikovanou prognózu s nárokem na vysokou pravděpodobnost je brzy a na dobrou předpověď si musíme ještě počkat.

Na závěr jsou ve studii prezentovány názory představitelů západoevropských zájmových lnářských organizací následovně:

- Francie - jako největší výrobce této komodity by měla udržovat výsev lnu pro textilní využití v rozsahu okolo 80 000 ha. Oproti roku 2003 by neměly plochy stoupnout více než o 6 %.
- Pro Belgii činí prognóza ploch cca 20 000 ha. I zde platí zásada, že tempo růstu lnářského areálu by mělo být v budoucnosti nižší, než se ještě nedávno předpokládalo.
- Nizozemí by mělo být výjimkou z optimistické předpovědi. Areál by se zde měl nepatrně snižovat v souladu s potřebami množení osiva.

- Prognóza zvyšování osevních ploch prádlných lnů v nejbližší době v tradičních západoevropských zemích je v rozporu s doporučením lnářských odborníků a hospodářských pracovníků, sdružených v organizaci CIPALIN. Tito experti důrazně varují před porušením rovnováhy na světovém lnářském trhu. Doporučují snížení nabídky celého lnářského sortimentu na trhu již v roce 2005. Otevřeně upozorňují na nebezpečí zvýšené nabídky nad poptávkou, což zákonitě vyvolá obrácenou cenovou spirálu v obchodě se lnem na celém světě.

Hrozí skutečně přesytení trhu lněných vláken?

Autoři sledované studie si v závěru své práce kladou hamletovskou otázku:

„Je důrazné varování odborníků CIPALIN před rozšiřováním osevních ploch správné a oprávněné, nebo se jedná o zbytečné obavy?“. Definitivní odpověď přinese příští rok. Pokud jsme optimisté, můžeme dnešní, výchozí a vývojové trendy hodnotit následovně:

- Sklizeň roku 2004 se prozatím jeví jako dobrá, nikoliv jako rekordní. To platí nejen o hektarových výnosech, ale i o obsahu vlákna. Nehrozí nadměrný příliv dlouhého vlákna z nové sklizně na trh.
- Lněné zboží patří stále k vrcholům letní módy jak v konfekci, tak v interiérech. Zájem spotřebitelské veřejnosti by proto neměl klesat.

Čína je rozhodujícím obchodním partnerem na světovém trhu lněných surovin. Máme důkazy o tom, že tato země se připravuje svou lnářskou výrobu nejen udržet, ale i zvýšit. To dokladují nejen dlouhodobé kontrakty, ale především obrovský investiční program. Čína nemá a v dohledné době nebude mít svou vlastní surovinovou lnářskou základnu a je nejen odkázána, ale záměrně se zařizuje na dlouhodobý dovoz lnu ze západní Evropy. Obavy z nestability odbytu surovin nejsou zatím ničím podloženy.

Pramen: *Vlas Berichten 13/2004.*

Min. vd VI. Gemeenschap - dienst Akkerbouw.

AREÁL KONOPÍ SETÉHO V ZÁPADNÍ EVROPĚ

Ve státech Evropské unie bylo oseto v roce 2003 celkem 18 036 ha konopí setého s nízkým obsahem THC. Bylo to o 20 % více než v předcházejícím roce. Podle oficiální statistiky EU v Bruselu, zveřejněné v přehledu Agri.C3 „Lin et Chancre“ v březnu 2004, se jednotlivé země EU na vykazovaném množství podílely následujícími plochami:

	[ha]		
Francie	9452	Itálie	872
Finsko	10	Německo	2627
Španělsko	744	Dánsko	5
Velká Británie	2438	Rakousko	352
Nizozemí	1500	Švédsko	35

Celkem 18 036

Ve Francii stoupl v roce 2003 pěstitelský areál u této plodiny o 23 %, konkrétně na 9 500 ha. Hektarové výnosy byly nižší, utrpěly v loňském roce velkými vedry a značným suchem. Díky hlubokým kořenům konopných stonků nebylo poškození rostlin suchem tak velké, jako u jiných plodin.

V roce 2004 se očekává v rámci EU mírný pokles areálu konopí. Renomovaní znalci předpokládají rozsah osevních ploch stále v rozmezí minimálně 16 000 až 18 000 ha, z toho asi 8 500 ha ve Francii. Letošní pokles osevních ploch je reakcí na významné zvýšení produkce v loňském roce, která vyrovnala a doplnila zásoby této komodity na všech výrobních stupních.

Letošní kampaň je významná užitím nové varianty odrůdy Sandhica 27, která má mít vysoký obsah konopného vlákna, (o 4 % vyšší, než dříve užívané odrůdy) a vykazuje nulový obsah THC.

Organizace FNPTC proto dokonce uvažuje o revizi velké škály povolených odrůd konopí setého s nízkým obsahem THC. Pěstitelé mají přezkoušet projekt odlišení jednotlivých odrůd v závislosti na užití konopné suroviny. Tento projekt má rovněž přispět hlavně v Itálii k odbytu konopného vlákna na výrobu tkanin pro speciální užití.

Zpracovatelé

Zpracovatelé narosených konopných stonků za účelem získání vlákna pro průmyslové užití v zemích EU jsou specializované tírenské podniky, většinou vybavené moderním strojním zařízením pořízeným za finanční podpory Unie.

Odbyt a nové trhy

Odbyt konopného vlákna - s výjimkou části francouzské konopářské produkce - je většinou směřován nikoliv do textilního průmyslu, nýbrž do papírenského průmyslu, pro výrobu speciálních a cigaretových papírů. Část produkce je také využívána pro výrobu rouna a jeho další zpracování

netkanými výrobními postupy. Tyto výrobky pak nalézají uplatnění jako speciální zvukové nebo tepelné izolační materiály, případně slouží k výrobě jednoúčelových lisovaných dílů pro automobilový průmysl.

Efektivnost či konkurenční schopnost moderních zpracovatelských podniků na bázi konopí je, oproti tradičním a na trhu dlouhodobě zavedeným výrobcům, nejistá.

Tradiční výrobky, které nový sortiment výrobků na bázi konopí má suplovat, byly na trhu velmi levné, protože byly vyráběny převážně z odpadových surovin.

Předností nových výrobků na bázi konopí je šetrnost k životnímu prostředí a možnost stoprocentní materiálové recyklace. Jejich výroba je často drahá, ztrátová a neobejde se bez finanční podpory, aby byly tyto výrobky na trhu prodejné.

Perspektiva užití konopných vláken je však velmi slibná. Optimalizuje se výroba, vyhodnocují se užité vlastnosti a probíhá praktické ověřování speciálních izolačních panelů pro stavebnictví, automobilový průmysl a pro výrobu plastických hmot (při změkčování tuhých plastických hmot a při výrobě kempingových potřeb, zejména židlí a stolků).

Zvýšení spotřeby konopných vláken zejména pro výrobu lisovaných izolačních dílů avizuje zejména automobilový průmysl.

Pramen: *Semences et Progrés*, nr. 117, okt.-nov.-dec. 2003.
Přetiskl Vlas Berichten 9/2004.

POLNÍ DEN KONOPÍ 2004

Dne 7. Zář 2004 zorganizoval Lnářský svaz ČR, spolu se společností AGRITEC s.r.o. Šumperk a zemědělským podnikem ÚSOVSKO a.s. se sídlem v Klopíně,

POLNÍ DEN SEČENÍ A SKLIZNĚ KONOPÍ SETÉHO

V dopoledních hodinách byly podány informace o porostu konopí a informace o sklizňových strojích na konopí. V areálu Úsovsko a.s. na pozemku v Nedvěži byly v činnosti při sečení a sklizni konopí předváděny tyto sklizňové mechanismy:

- Dvoulistový speciální žací stroj na konopí HMG 2 z Německa sklízeč Claas Dominator
- rotorový obraceč-shrnovač
- sběrací lis Claas Quadrant
- svinovací lisy Hesston a John Deere

Účastníci Polního dne, především pěstitelé konopí z ČR, měli tak příležitost k výměně zkušeností, konzultacím a mohli posoudit funkci a výkonnost jednotlivých strojů při sklizni porostu konopí dosahujícího výšky až 3 metry.

Převzato z www.konopa.cz

*O. s. KONOPA a Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy
Toulcův dvůr Konopná konference „Technické konopí, nová šance pro venkov“, se koná dne 9. 10. 2004*

REGISTRACE MATERIÁLOVÝCH ZÁSOB V NOVÝCH ČLENSKÝCH STÁTECH EU

Na základě rozhodnutí Evropské komise ze dne 5. 2. 2001 číslo 245/2001 nepřichází, pro nové členské státy vyrábějící lněná a konopná vlákna, v úvahu zpracovatelská podpora na vlákna, která byla vyrobena před prodejní sezónou 2004/2005. Jedná se o nové členské státy Evropské unie a sice o Českou republiku, Estonsko, Lotyšsko, Litvu Maďarsko, Polsko a Slovensko.

Z tohoto důvodu museli v těchto zemích uznání první zpracovatelé níže uvedených zemědělských surovin oznámit nejpozději do 31. července 2004 stav zásob, které měli k dispozici k termínu 30. června 2004.

Jedná se o následující suroviny:

- Lněný stonek.
- Konopný stonek.
- Lněné vlákno.
- Konopné vlákno.

Pramen: *Směrnice EG č. 752/2004 Evropské komise ze dne 22. 4. 2004. Přetiskl Vlas Berichten 10/2004.*

VÝZNAMNÁ POMOC LNÁŘŮM PŘI ADMINISTRATIVNÍM DOKLADOVÁNÍ NÁROKŮ NA PRÉMIE.

Podmínkou kladného vyřízení různých příplatků, podpor nebo premií, úředně vyhlášených a schválených se strany centra pro pěstitele a zpracovatele přadných lnů v zemích Evropské unie je absolutní dodržení všech náležitostí a časových termínů při dokladování nároků ze strany žadatelů. Při nedodržení termínů,

případně neúplnosti dokladů pro výplatu prémie jsou vyhlášeny sazby bezpodmínečně kráceny, nebo zcela odejmuty.

V současné době se v zemích EU v zemědělském sektoru změnila podmínka pro tradiční výplaty prémie a podpor pěstitelům i prvotním zpracovatelům prádlných lnů. Velmi se zprísnilo administratívne vyřizování a dokladování jakékoli výplaty peněžních dávek. Nově stanovená pravidla lnářských prémie musí být oproti minulosti více a hlavně přesněji zdokladována. Účastníkům tohoto řízení to dělá velké starosti, časté jsou kritiky a stížnosti.

Námítka a protesty s poukazem na byrokratické dokladování a vyřizování žádostí lnářských prémie neuspěly. Zemědělské svazové orgány a zájmové organizace nejsou schopny striktní předpisy změnit. I jejich námítka na přebujelou administrativu v tomto směru byly marné a byla nastartována tvrdá realita vyřizování s tímto krédem: „Nemůže-li, nebo není-li žadatel schopen svoji žádost předpísově a včas vyřídit, nic se přece neděje, nic se mu nestane - ovšem nic nedostane. Chce-li pro příště uspět, musí se vše naučit vyřídit správně a včas“.

Belgický lnářský svaz (A.B.V.), prostřednictvím odborného lnářského časopisu *Vlas Berichten* zavedl v letošním roce pro své členy službu, která je lnářskou členskou základnou velmi ceněná. Pravidelně v každém svém vydání, časopisu upozorňuje lnáře ve všech třech lnářských západních zemích, jaká hlášení, administratívne řízení nesmí žadatel v daném termínu zapomenout, aby nebyl vyřazen ze hry o prémie a dotace. A nejen to. Jsou zde uvedeny rady jak formuláře vyplňovat, na co dávat pozor a co zajistit, aby byl přísný předpis dodržen. Např. v čísle 16 letošního ročníku *Vlas Berichten* byli pěstitelé a zpracovatelé lnu upozorňováni na čtyři termíny 1., 15., 20., a 30. září a co je třeba v těchto termínech zajistit.

Podobná sdělení byla letos publikována již v 11 případech. Hlavní nápor byrokracie však teprve přijde koncem roku v souvislosti s příznáním a zdokladováním výsledků nové sklizně.

Pramen: Vlas Berichten. A.B.V. B.M. Září 2004.

LNÁŘSKÝ SEKTOR V ZÁPADNÍ EVROPĚ PŘEHODNOCUJE PAZDEŘÍ NA „ZELENOU ENERGIÍ“

ODPADOVÝ PRODUKT PŘI ZPRACOVÁNÍ LNĚNÝCH STONKŮ - PAZDEŘÍ - JE BIOMASA S VYSOKÝM ENERGETICKOU HODNOTOU

Úvodní článek v časopisu *Vlas Berichten* 15/2004 (původně vyšel v *Tijd* 6. 7. 2004 a jeho autorem je pan Guy Van den Broek). O zveřejnění příslušných materiálů požádalo ředitelství A.B.V. (Belgického lnářského svazu) na popud místopředsedy pana Christiana Brille. Článek je reakcí na informaci zveřejněnou v *Tijd* v červnu t.r., ve které bylo oznámeno, že 8 dodavatelů elektrické energie, mezi nimi i Electrabel, dostalo pokutu ve výši 21,1 mil. EUR, protože v minulém roce nedodali sjednané množství elektriny, kterou měli vyrobit z obnovitelných zdrojů na území Flander.

Je již dlouho známo, že A.B.V. stále hledá nové možnosti odbytu pro lněné pazdeří, které může být vhodnou surovinou pro výrobu elektrické energie. Je nelogické a ekonomicky nezdůvodnitelné, že na jedné straně jeden sektor platí pokuty za nedostatečnou výrobu „zelené energie“, zatímco na druhé

straně si neví rady s biomasou, která je k dispozici a zůstává nevyužita. Autor tohoto pojednání si myslí, že je v zájmu celého lnářského sektoru tento stav neskrývat a zveřejnit jej. Proto také časopis *Vlas Berichten* zmíněný článek přetiskl. Lnáři jsou toho názoru, že se jedná o záležitost týkající se široké veřejnosti.

Belgický lnářský sektor produkuje ročně 80 000 tun hodnotné biomasy, která vzniká při zpracování lněných stonků na vlákno.

Za tuto čistou biomasu však nechťejí producenti elektrické energie platit odpovídající cenu, přestože ???, získávají hodnotný certifikát výrobců „zelené energie“.

Pazdeří tradičně nalézalo ve Flandrech i ve Francii dobrý odbytu za zajímavé ceny v podnicích na výrobu třískových desek. Státní úřady z různých důvodů zastavily provoz některým z těchto podniků. Přitom se v Belgii lnářský areál rozšířil na 20 000 ha a celý sektor nyní marně hledá další využití pro tuto surovinu. A.B.V. je toho názoru že představa některých státních úředníků o možném využití celé produkce pazdeří jako hygienické podestýlky pro stáje závodních koní je scestná a může pokrýt jen zlomek nabídky trhu.

Je ověřeno, že by bylo možné využít pazdeří jako biomasu pro výrobu elektrické energie. Je to další z cest k realizaci záměru Evropské unie získávat elektrickou energii z netradičních zdrojů, jako jsou často citované prvotní zdroje např. energie větru, slunečního tepla, vody apod.

Belgie není ve výrobě elektrické energie soběstačná. Podle dlouhodobých plánů má být v budoucnosti tento stav vyřešen. Proto jsou certifikáty na výrobu „zelené energie“ aktuální a jejich význam by měl vzrůstat.

Ředitel A.B.V. informoval veřejnost, že lnářský sektor již delší dobu vyjednává v tomto směru s energetickým průmyslem, ale Electrabel stále odmítá platit za pazdeří požadovanou cenu. Majitel největšího lnářského podniku na zpracování lněných stonků, pan Albert Brille z Wevelgem, nabídl firmě Electrabel v Ruien záruky na pravidelnou roční dodávku pazdeří ve výši 30 000 tun. Zatím tato nabídka zůstala bez odezvy.

INTERLIN

Problémy s cenou lněného pazdeří začaly v nedávné době, když tehdejší ministryně pro životní prostředí Vera dua zakázala provoz výroby Pazderových desek firmy Interlin z důvodů obtěžování okolí závodu úletem prachu, nečistot a pazdeří. Interlin odebíral původně celou nabídku pazdeří a platil 25 Eur/t. Byla to dobrá cena a odpovídala i tržní ceně v jiných zemích např. ve Francii, kde platí i dnes.

Když firma Interlin přestala odebírat pazdeří, porušila se rovnováha na belgickém trhu. Nabídka pazdeří zůstala stejná, ale odběratelů ubylo. Na tuto situaci reagovali drobní odběratelé a chtějí za tuto surovinu platit méně. Pro zajištění rovnováhy na trhu je nutno najít opět spolehlivého velkoodběratele. Ideálním řešením jak dobře využít a zhodnotit pazdeří je označit tuto surovinu jako vhodnou biomasu pro výrobu elektrické energie. To by mělo vyhovovat oběma stranám, tj. lnářům i elektrárenským podnikům a co hlavně, bylo by to společensky nejprospěšnější.

Prvotní zpracovatel lněného stonku a velkoproducent pazdeří pan Brille nabídl pomoc výzkumu při přípravě pazdeří pro spalování v elektrárenských kotlích.

BRUSNÝ PRACH

Ředitel A.B.V. pan Daenekind hájí stanovisko lnářů, týkající se ceny pazdeří takto: Jedná se o čistý, přírodní produkt, vznikající při mechanickém zpracování lněných stonků. Je to

tedy biomasa bez vedlejších příměsí. Elektrárny sice tento fakt uznávají, ale nechtějí za 1 tunu pazdeří zaplatit více, než kolik dnes platí za brusný prach, který odebírají z dřevařských závodů a který vzniká při broušení povrchu dřevotřískových desek. Neberou v úvahu, že brusný prach obsahuje zbytky nečistot, anorganické příměsí a hlavně zbytky formaldehydu a dalších lepících produktů, které energetickou hodnotu materiálu snižují.

Pazdeří je z důvodu objemu a hmotnosti materiál náročný při nakládce a vykládce. Zamezení úletu prachu je reálné, vyžaduje určité investiční náklady. Rovněž náklady na přepravu zvyšují cenu pazdeří a jsou únosné maximálně do vzdálenosti 200 km. Z důvodu velkého objemu není možné pazdeří ve velkém množství skladovat. Na druhé straně je možné ze strany producentů pravidelnost dodávek garantovat. Firma Brille např. nabízí záruku pravidelnosti dodávek ve výši 60 tun denně.

Jediným dalším spotřebitelem, který v Belgii vážně uvažuje o spalování biomasy je podnik SPE v Herstalu, poblíž Luiku. Realizace jejich investičního záměru se bohužel stále zpožďuje.

Lnáři se často setkávají s připomínkou, že mohou tento materiál ve formě briket nabídnout malospotřebitelům. Tito zákazníci však nemohou zaručit trvalý a pravidelný odběr, který tíreňský průmysl potřebuje.

Závěrem je třeba vyzdvihnout rozhodující argument, proč v tomto případě lnáři požadují celospolečenskou podporu. Pazdeří jako biomasa má velkou energetickou hodnotu, větší než průměrně kvalitní hnědé uhlí. Jeden kilogram pazdeří má energetický ??? objem 4200 kcal. Jedná se o čistě ?? mikronizované palivo, jehož spaliny minimálně obtěžují životní prostředí.

Ředitel Daenekind proto apeluje : Lnáři potřebují seriózního odběratele pazdeří, který bude pravidelně tuto surovinu odebírat, nebude smlouvat, nebude chtít vydělávat na potížích druhých, bude řádně platit tržní cenu, která odpovídá ceně světové.

Pramen: De Tijd 6. 7. 2004.

Přetiskl Vlas Berichten 15/2004

ČÍNSKÝ OBCHOD S TEXTILEM MÁ BÝT OBŽALOVÁN

V polovině června letošního roku se v Bruselu sešli zástupci 47 zemí vyrábějících textilní zboží (včetně rozvojových zemí), aby hledali způsob jak se bránit ohrožení ze strany Číny. Všichni přítomní zástupci se shodli na tom, že Čína ohrožuje světový trh textilních výrobků a užívá k tomu nepoctivých a nečestných prostředků. Vývozní ceny srovnatelného textilního sortimentu z Číny jsou o 40 % nižší než vývozní ceny z Bangladéše nebo Srí Lanky.

Takto nízké ceny čínského zboží jsou důsledkem státních dotací.

Země, které mají tradiční textilní výrobu a seriózně obchodují s textilními výrobky se obávají toho, že po plánovaném zrušení dovozních kvót dle dohody Světové obchodní organizace (WHO) od 1. ledna 2005, dojde k úplnému rozpadu světového textilního trhu. Dotčené země tedy žádají, jednak prodloužení možnosti ponechání nebo znovuzavedení dovozních kvót na dobu nejméně dalších tří let a jednak vyhlášení vážných sankcí proti zemím, které používají nepoctivých a nečestných obchodních praktik.

Je bezpodmínečně nutné chránit 30 milionů pracovních příležitostí v ohrožených zemích.

KAMPAŇ

Na základě podnětu tohoto mezinárodního shromáždění nastartovala evropská textilní a konfekční federace EURATEX kampaň směřovanou zodpovědným politikům.

Bude zahájena široká inzerce pod titulky:

„Je snad Evropa nemá ???“

Čína musí být obžalována z nerespektování mezinárodních dohod o práci, obchodu a prostředí, které sama dobrovolně podepsala a které vůbec nedodrжуje. V této souvislosti musí být obžalována z přímého ohrožení 2 milionů pracovních míst v Evropě.

EURATEX žádá o zahájení intenzivního dialogu s Čínou, aby si její vedení uvědomilo vážnost opatření, která se proti ní v EU připravují. Evropská federace sama navrhuje velmi účinný obranný systém, který nebude-li ze strany Číny respektován, musí být dovozy z Číny omezeny nebo zastaveny.

Pramen: De Tijd. 19. 6. 2004

Přetiskl Vlas Berichten 14/2004

ČÍNA NAKUPUJE DOPŘÁDACÍ STROJE A TKACÍ AUTOMATY

Mezinárodní obchod s textilními stroji byl v roce 2003 celkem na vysoké úrovni. Byla zaznamenána rostoucí poptávka na asijských trzích, kde největším kupcem byla Čína. Tuto skutečnost dokladuje Mezinárodní federace konstruktérů textilních strojů (ITMF), která zastřešuje 120 největších světových producentů textilní techniky.

DOPŘÁDACÍ TECHNIKA

V roce 2003 bylo ve světě celkem prodáno 8,2 milionů dopřádacích vřeten pro předení přízí z vláken krátkého staplu. Tento počet je historickým rekordem a představuje při meziročním srovnání nárůst 133 %. Více jak 80 % prodaných vřeten našlo odbytiště v Asii a tam byla největším kupujícím Čína.

V roce 2003 bylo v asijských zemích prodáno 4,951 milionů nových klasických dopřádacích vřeten bavlnářského typu. To představuje téměř šestinásobné zvýšení ve srovnání s předcházejícím rokem a 61 % podíl z celkového světového objemu investic do této technologie.

Do Číny bylo prodáno 2,4 mil. dopřádacích vřeten bavlnářského typu a objem výroby přízí krátkého staplu vzrostl o 14 %.

Také dodávky dopřádací techniky do dalších asijských zemí byly v roce 2003 vysoké. Do Indie to bylo 933 000, do Pakistánu 632 000, a do Turecka 595 000 dopřádacích vřeten.

V sektoru vlnářských přádelen vykazuje ITMF pokles produkce dopřádacích strojů vlnářského typu o 32 %. Příčinou je zejména zpomalení investiční činnosti v tomto oboru v Turecku o 34 % a v Číně o 7 %.

Přesto zůstala Čína s 82 000 nakoupených dopřádacích vlnářských vřeten v roce 2003 největším odběratelem. Následovalo Turecko s 63 000 a Irán s 25 000 zakoupených dopřádacích vlnářských vřeten.

TKACÍ TECHNIKA

Po mimořádně úspěšném roce 2002 se v roce 2003 odbyl této textilní techniky značně snížil.

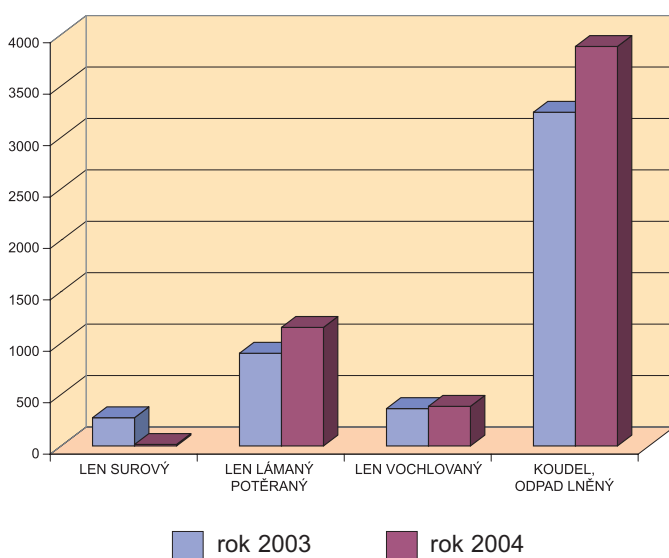
Prodej neortodoxních stavů klesl o 11 % na 62 000 kusů. Z toho téměř 80 % bylo prodáno do Asie, hlavně do Číny. Přesto se však investice do čínských tkalcoven při meziročním srovnání snížily o 13 %. Čína nainstalovala 44 000 nových tkacích stavů.

Z dalších zemí, které nakoupily a instalovaly v roce 2003 více jak 1000 nových tkacích automatů je pouze Turecko (4 500), Pákistán (1450), Itálie (1292).

Pramen: *Journal du Textile, Texinfo*

Přetiskl Vlas Berichten 14/2004

DOVOZ LNÁŘSKÝCH SUROVIN ZA I. POLOLETÍ - ČR

Pramen: *Celní statistika*

Z hlediska objemu dovozu lnářských surovin do ČR jsou hlavními dovozci Belgie, Francie, Litva, Bělorusko a další.

Lnářský svaz vznikl v roce 1990 a je registrován podle § 201 Občanského zákoníku. Od roku 1993 je členem Agrární komory ČR.

Lnářský svaz (LS) sdružuje pěstitele lnu, zpracovatele lnu a spolupracující instituce. Cílem činnosti je vzájemná spolupráce a podpora lnářů a lnářství v ČR, poskytování informací, pořádání seminářů, poradenství, zastupování zájmu lnářů vůči ministerstvům a dalším orgánům a organizacím a vůči zahraničním partnerům.

Valná hromada LS volí Představenstvo LS, které řídí činnost lnářského svazu, organizuje akce a projednává aktuální problémy.

V Představenstvu jsou zastoupeni jak pěstitelé tak zpracovatelé. V současné době je předsedou Ing. Prokop Šmirous, CSc.

Místopředsedové jsou: Zdeněk Kapic, Ing. Jaroslav Michal a Ing. Jiří Hruboň. Tajemníkem LS je Ing. Stanislav Krmela, CSc

Adresa kanceláře Lnářského svazu je:

Lnářský svaz ČR - zájmové společenstvo lnářů

Zemědělská 16, 787 01 Šumperk

Telefon: 583 382 104, 583 382 130, Fax: 583 382 999

E-mail: smirous@agritec.cz, • ln@agritec.cz

IČO: 515 337